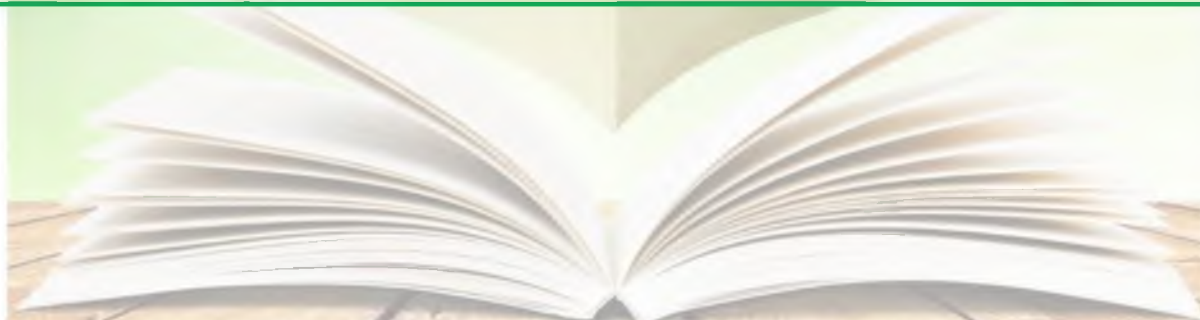

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
учасників міжнародної науково-
практичної конференції
«ЛІСОВА ТИПОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА
НАБЛИЖЕНОГО ДО ПРИРОДИ
ЛІСІВНИЦТВА»

присвячена 150-річчю з дня народження
проф. Є.В. Алексєєва
та заснування кафедри лісівництва
Навчально-наукового інституту лісового і
садово-паркового господарства

Київ, 9-12 жовтня 2019 року

ТИПОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЛІСІВ ДП «ЛИМАНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

*О. Б. Приходько, директор ДП «Лиманське лісове господарство»,
В. Ю. Яроцький, науковий співробітник
ДП «Лиманське лісове господарство»,
Український науково-дослідний інститут лісового господарства та
агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького*

Ключові слова: типи лісу, гідрологічні умови, біорізноманіття.

Лісові насадження у Північному Степу виконують важливі водоохоронні та рекреаційно-оздоровчі функції, є осередками збереження біорізноманіття. Несприятливі природні умови та негативний антропогенний вплив призводять до погіршення стану лісів і послаблення їх еколого-захисних функцій. Тому особливо важливим є правильне встановлення типів лісу та їх врахування при веденні господарства.

За лісотипологічним районуванням територія ДП «Лиманське лісове господарство» відноситься до області сухого порівняно теплого клімату району Донецьких байрачних лісів [1]. Крім зонального клімату в результаті неоднорідної геоморфологічної будови на території лісотипологічного району наявні особливі кліматичні варіанти (мікрокліматичні річкових долин, балок, тощо). У межах ДП «Лиманське лісове господарство» долина Сіверського Дінця об'єднує заплаву, першу і другу надзаплавні тераси. Такі особливості геоморфологічної будови обумовлюють формування комплексу заплавних, аренних та байрачних лісів [1, 2]. У заплавах домінують лучні та лісові урочища в поєднанні з водними комплексами стариць і боліт. Тут переважають заплавно-лучні, лучно-чорноземні та лучно-болотні ґрунти, формуються свіжі й вологі бересто-пакленові заплавні діброви та чорновільхові сугруди (груді) [4, 5].

На першій надзаплавній терасі розповсюджено піски з еоловими формами рельєфу (горби і дюни висотою до 13,0 м), формуються сухі та свіжі соснові бори, дубово-соснові суборі, зрідка сугруди. Тут домінують соснові деревостани, у пониженнях – березові та вільхові. Друга

надзаплавна тераса характеризується схилами різних експозицій крутизною 5 - 15° з ґрунтами різного ступеня змитості.

Таке співвідношення типів рельєфу визначає типологічну структуру лісів ДП «Лиманське лісове господарство». Найбільші площі займають свіжий сосновий бір (A₂-С – 29,2 %) та свіжий дубово-сосновий суббір (B₂-дС – 14,3 %), менш представленими є волога заплавна бересто-пакленова діброва (D₃-бр-кпД³ – 8,4 %), сухий сосновий бір (A₁-С – 7,7 %) та сирий чорновільховий сугруд (С₄-Влч – 5,8 %). З метою уточнення типологічної структури закладено 12 дослідних ділянок у соснових деревостанах. Пробні площі закладали з урахуванням вимог стандарту організацій України [3]. Порівняльний аналіз даних лісовпорядкування та натурних досліджень показує, що потрібно провести уточнення типів лісу та визначення цільових порід. Для збереження біорізноманіття та зменшення пожежної небезпеки доцільно зберігати ділянки листяних деревостанів у соснових типах лісу. За даними наших спостережень відбувається трансформація лісорослинних умов у бік більш сухих типів внаслідок зміни гідрологічного режиму. Також наявні неоднорідні ділянки значної площі з різними типами лісорослинних умов, які об'єднані у один виділ.

На більшості площ деревостани за переважаючими деревними породами відповідають типам лісу, але мають спрощену структуру. Зокрема деревостани сосни переважно прості та чисті, або з незначною домішкою інших порід. Є також певна невідповідність деревостанів типам лісу, так у багатих лісорослинних умовах сугрудів було створено чисті культури сосни, які у даний час уражуються кореневою губкою.

Список джерел літератури:

1. Остапенко Б.Ф., Ткач В.П. Лісова типологія: Навч. посібник. Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х., 2002. 204 с.
2. Пастернак В.П., Яроцький В.Ю. Типологічна структура та біопродуктивність лісів ДП «Кремінське ЛМГ» // Лісівництво і агролісомеліорація. 2009. Вип. 116. С. 130-135.
3. Площі пробні лісовпорядні. Метод закладання: СОУ 02.02-37-476:2006. [Чинний від 2007-05-01]. К.: Мінагрополітики України, 2006. 32 с.
4. Стороженко В.І. Вільхові ліси басейну середньої течії Сіверського Дінця та оптимізація їх вирощування. дис. ... канд. с.-г. наук: 06.03.03. Харків, 2013. 164 с.
5. Ткач В. П. Заплавні ліси України. Х.: Право, 1999. 367 с.